

Samfundet S:t Erik
Stockholm

Till

Nacka tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Avdelning 4
mmd.nacka.avdelning4@dom.se

YTTRANDE

2024-05-08

Mål nr

P 1067-24

Yttrande i mål P 1067-24, aktbilaga 31

Men anledning av Stockholms kommuns yttrande i ovan angett mål har Samfundet S:t Erik följande att säga.

Samfundet vidhåller sin talan i målet.

Kommunens resonemang om tillämpningen av 9:34 plan- och bygglagen, PBL är inte helt glasklart, men verkar landa i att kommunens beslut att bevilja rivningslov inte kan ändras, eftersom det ligger inom ramen för kommunernas handlingsutrymme. Detta är inte en rimlig tolkning av bestämmelsen. I så fall skulle ett beslut om rivningslov avseende t.ex. Stockholms stadshus inte kunna ändras, trots att byggnaden obestridligen har ett sådant värde som avses i 9:34 § 2 PBL Dessutom skulle det innebära att den rätt att överklaga rivningslov, som samfundet tillerkänts i detta mål, är meningslös.

När det gäller frågan om kostnaden för att renovera badet kan konstateras att den är oklar. Kommunen har dock inte visat att den uppgår till högre belopp än samfundet hävdar i överklagandet.

För Samfundet S:t Erik

Knut Weibull
Ordförande

Bilagor:

1. *Överklagande av Länsstyrelsens i Stockholms län beslut den 24 januari 2024 om rivningslov för Liljeholmsbadet, dnr 58209-2023, 2024-02-07*
2. *Överklagande av beslut om rivningslov för Liljeholmsbadet, Södermalm 1:23, Bergsunds Strand 26, dnr 2021-00880-575, 2021-07-19*

Samfundet S:t Erik
Stockholm

Till
Mark- och miljödomstolen
stockholm@lansstyrelsen.se

ÖVERKLAGANDE
2024-02-07

Överklagande av Länsstyrelsens i Stockholms län beslut den 24 januari 2024 om rivningslov för Liljeholmsbadet, dnr 58209-2023

Yrkande

Samfundet S:t Erik överklagar Länsstyrelsens i Stockholms län beslut och yrkar att mark- och miljödomstolen ska upphäva Stadsbyggnadsnämndens beslut den 22 juni 2021 att bevilja rivningslov avseende Liljeholmsbadet på fastigheten Södermalm 1:23.

Skäl för överklagandet

Samfundet vidhåller det som anförts i överklagandet till länsstyrelsen (bilaga). Utöver det vill samfundet anföra följande:

Av 9 kap. 34 § plan och bygglagen (2010:900), PBL följer att rivningslov inte ska ges för en byggnad som bör bevaras på grund av byggnadens historiska, kulturhistoriska, miljömässiga eller konstnärliga värde.

Det är klarlagt att Liljeholmsbadet har sådana värden som avses i 9 kap. 34 § PBL. Utgångspunkten är därmed att badet inte bör rivras. Länsstyrelsen anser att kostnaden för renovering skulle bli oproportionerligt hög jämfört med intresset att bevara badet. Det är skälet till att överklagandena avslås. Av beslutet framgår dock inte vad länsstyrelsen bedömer att en renovering skulle kosta. I den delen finns det olika uppfattningar.

Liljeholmsbadets vänner bedömer kostnaden till 45–50 miljoner kronor. Detta bygger på en bedömning från Beckholmsvarvet, som får anses vara en sakkunnig part. Staden har beräknat kostnaden till mellan 100 och 330 miljoner kronor. Enligt samfundets mening är det inte visat att renoveringen kommer att kosta mer än Liljeholmsbadets vänner hävdar. För en resursstark kommun som Stockholm kan inte en kostnad i den storleksordningen betraktats som oproportionerlig ställd mot intresset att bevara badet. Mot den bakgrunden ska rivningslovet upphävas.

För Samfundet S:t Erik

Knut Weibull
Ordförande

Bilaga: *Överklagande av beslut om rivningslov för Liljeholmsbadet, Södermalm 1:23, Bergsunds Strand 26, dnr 2021-00880-575, 2021-07-19*

Samfundet S:t Erik
Stockholm

Till: Länsstyrelsen i Stockholms län
Stockholms stadsbyggnadskontor
Registraturen
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

ÖVERKLAGANDE
2021-07-19

Överklagande av beslut om rivningslov för Liljeholmsbadet, Södermalm 1:23, Bergsunds Strand 26, dnr 2021-00880-575

Beslut om rivningslov för Liljeholmsbadet fattades i Stadsbyggnadsnämnden 2021-06-22. Samtidigt bifölls förhandsbesked om uppförande av ny pontonanläggning med annan användning på samma plats (dnr 2021-00881).

Samfundet S:t Eriks sammanfattade ståndpunkt

Samfundet S:t Erik motsätter sig beslutet att riva Liljeholmsbadet med hänvisning till PBL 9 kap 34 § samt 8 kap 13, 14 och 17 §§. Badets stora kultur- och socialhistoriska värden går helt förlorade vid en eventuell rivning. Samfundet S:t Erik anser att fördjupade kostnadskalkyler för en renovering av badet bör tas fram. Om, trots allt, en ny pontonanläggning uppförs på platsen skall den ha samma funktion, storlek och utseende som dagens bad. Samfundet S:t Erik har tidigare, 2021-04-12, i en skrivelse till stadens politiker protesterat mot rivningen (se bilaga).

Historik

Liljeholmsbadet vid Bergsunds Strand intill Hornstull invigdes 1930. Arkitekt var Uppsalas dåvarande stadsarkitekt Gunnar Leche, som ritat många byggnader av hög arkitektonisk klass, framförallt i just Uppsala. Liljeholmsbadet är dock den enda byggnaden som han ritat i Stockholm. Konstruktör för pontonunderbyggnaden och själva simhallen var Gustaf Heijkensköld. Badet har under sin livstid underhållits kontinuerligt. En första större renovering genomfördes 1951, då badet verkligen delvis hade sjunkit. Under 2000-talet har en rad underhållsåtgärder utförts för åtskilliga skattemiljoner men också med hjälp av frivilliga arbetsinsatser från badets vänförening. En renovering av pontonunderbyggnaden utfördes i torrdocka 2001. Så sent som 2013 installerades ett nytt sprinklersystem och 2015 renoverades personalutrymmen och kök. Året därpå, 2016, fattades beslutet att stänga badet då det bedömdes vara i alltför dålig kondition.

Samfundet S:t Eriks synpunkter

- Liljeholmsbadet, utformat som en träpaviljong med svagt svängt koppartak, är med sin pontonkonstruktion av betong med bassäng unik i Stockholm, ja till och med i Sverige. I cirka 90 år har badet varit en viktig del av Stockholms stadsbild. Behovet av ett bad här var stort då en stor del av omgivande bebyggelse ännu saknade badrum. Liljeholmsbadet är med sin funktion ett stycke social- och hygienhistoria som berättar om stadens utveckling under 1900-talet. Stockholms stadsmuseum har klassat den ”grön” på sin klassificeringskarta, således en byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. En rivning av badet innebär att åtgärden strider mot PBL 9 kap 34 §; ”Rivningslov ska ges för en åtgärd som avser en byggnad eller byggnadsdel som inte bör bevaras på grund av byggnadens eller bebyggelsens historiska, kulturhistoriska, miljömässiga eller konstnärliga värde.” Tillämpbar i sammanhanget är även PBL 8 kap 13, 14 och 17 §§ då ju de kulturhistoriska värdena de facto går helt förlorade vid en eventuell rivning.

- Samfundet S:t Erik vill, som i sin tidigare skrivelse, också lyfta fram den stora betydelse som badet har för barn, äldre och funktionshindrade av olika slag, som kan ha svårt att finna sig till rätta i stadens större bad. Med sin lilla skala och sitt 30-gradiga vatten har Liljeholmsbadet varit ett vattenhål i ordets dubbla bemärkelse för dessa grupper av stockholmare.
- Samfundet S:t Erik har full förståelse för pontonkonstruktionens renoveringsbehov. Den kostnads kalkyl för renovering som Stadsbyggnadsnämnden lutar sig mot i sitt beslut om rivning innebär helt klart mycket höga kostnader. Det har dock visat sig att det finns skilda uppfattningar om kostnaderna och om vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att badet ska kunna leva vidare. Samfundet S:t Erik anser det rimligt att staden, i egenskap av fastighetsägare, gör en förnyad bedömning av kostnaderna för en renovering innan rivningen av badet realiseras.
- Samtidigt som ansökan om rivningslov tillstyrktes i Stadsbyggnadsnämnden bifölls ett förhandsbesked om uppförande av ny pontonanläggning med annan användning på samma plats som dagens bad. Användningen har inte specificerats men tal om restaurang och bad har förekommit. Samfundet S:t Erik finner det smått ogörligt att inrymma båda dessa funktioner i en nybyggnad med likartat utseende och samma storlek. Funktionen bad i sig utgör en viktig del av Liljeholmsbadets stora kulturhistoriska värde varför en annan funktion inte är acceptabel. Om det skulle visa sig att inget annat än en rivning är möjligt kan Samfundet S:t Erik endast acceptera en ny anläggning med samma funktion, storlek och utseende som dagens Liljeholmsbad. Ett alternativ kan även vara en rekonstruktion till ursprungligt utseende.
- Samfundet S:t Erik finner det mycket anmärkningsvärt att Stadsbyggnadsnämndens politiker av allt att döma inte känner vid eller struntar i stadens egen antikvariska expertis, Stadsmuseet, som avstyrkt rivningslovet, vilket även Skönhetsrådet gjort. Stadsbyggnadsnämnden har hitintills inte heller tagit någon hänsyn till de många namnunderskrifter som samlats in för ett bevarande av badet och de protester från olika handikapporganisationer som inkommit. De konstruktiva förslag till mindre kostsamma åtgärder för badets fortlevnad har också negligerats helt.
- Samfundet S:t Erik vill till sist framföra bristen på hållbarhetstänk i ärendet. Det är av största vikt att alla, och här bör ju Stockholms stad gå i täten, verkar för en hållbar framtid och tar hand om den bebyggelse som redan finns. Varje rivning och varje nybyggnation medför stora koldioxidutsläpp varför ett beslut om rivning måste vara väl underbyggt.

Samfundet S:t Erik hemställer att rivningslovet för Liljeholmsbadet, Södermalm 1:23, upphävs med hänvisning till PBL 9 kap 34 § samt 8 kap 13, 24 och 17 §§. Samfundet S:t Erik anser att alternativa kostnads kalkyler för en renovering måste tas fram. Om det av ekonomiska skäl blir aktuellt med en nybyggnad på samma plats kan Samfundet S:t Erik, av kulturhistoriska skäl, endast acceptera ett bad med samma storlek och utseende som det befintliga Liljeholmsbadet.

För Samfundet S:t Erik

Monica Andersson
Ordförande

Suzanne Lindhagen
Styrelseledamot

Bilaga: *Riv inte Liljeholmsbadet!* Skrivelse 2021-04-12.